

Poznámky k diskusi na semináři o sebereflexi

Miroslav Sova

Paní kolegyně z Polska (Dr. A. Suchora-Olech) ve mně vzbudila vzpomínku na publikaci polského autora M. Maciaszka „Vytváření didaktických dovedností učitele“, která je sice již staršího data vydání, ale svým obsahem stále aktuální. Podle tohoto autora jsou pro studenty učitelství významné tyto klíčové pedagogické schopnosti a dovednosti: pedagogický postřeh, expresivnost a dovednost modifikovat plán pedagogické činnosti. Návčik a rozvíjení uvedených dovedností se může opírat o mikrovyučování a sebereflexi. S tímto poznatkem mi asociuje moje účast na resortním výzkumu Katedry pedagogiky Vysoké školy ekonomické v Praze (1986-1990), který se týkal výchovy a vzdělávání učitelů odborných předmětů a praktického vyučování. Opírali jsme se o uvedený poznatek M. Maciaszka a jeho zkušenost s paralelním zařazením pedagogické praxe studentů a pedagogické teorie. V jednom z dílčích úkolů zmíněného výzkumu šlo o řízení individuálního návčiku pedagogických dovedností studentů — budoucích učitelů odborných předmětů na středních školách. Studenti nacvičovali vybrané didaktické dovednosti (srozumitelně zopakovat část učiva, předvést řešení učební úlohy, pomáhat žákům při řešení úlohy metodou rozhovoru atd.) prostřednictvím mikrovýstupů. Při mikrovýstupech jsme dbali mimo jiné o sebehodnocení studentů, které plnilo důležitou autoregulační funkci. Podle mého názoru jsou pro učitelskou profesi významné dovednosti dramatické, k nimž patří např. dovednost zaujmout žáky, dovednost vyjadřovat se srozumitelně a poutavě, dovednost zajímavě vyprávět a vysvětlovat učivo, dovednost navodit a řídit diskusi, ale i dovednost pracovat s literaturou. Také tyto dovednosti lze účinně nacvičovat s využitím mikrovyučování.